

Pripravila:

Katja Jevc,
MKL, Knjižnica Bežigrad

KRISTINA BRENKOVA

mladinska pisateljica, pesnica, dramatičarka, prevajalka
in urednica (22. 10. 1911 Horjul - 20. 11. 2009 Ljubljana)

Mladinska pisateljica, pesnica, prevajalka, doktorica
znanosti, urednica otroških in mladinskih knjig pri založbi
Mladinska knjiga, avtorica številnih pravljič, slikanic, črtic,
fantastičnih pripovedi, spominov, igrice za otroke
in mladino.

»Ko bom velika, bom vse vedela.

Ko bom velika, bom povsod iskala in našla jo bom, tisto čudovito knjigo, tisto pravo knjigo. Tisto knjigo, ki jo že vse dni iščem in je nikjer ne najdem. Vem pa, da knjiga je, da mora biti. V belo usnje vezana knjiga z bleščečo zlato obrezo. Natisnjena bo v neznanem jeziku, a vse bom razumela. Vse bom izvedela...

... Ko bom velika, bom našla in brala tisto edino pravo, prečudovito knjigo, ki mi bo vse skrivnosti pojasnila.«

Kristina Brenkova

(Odlomek iz črtice Ko bom velika... V: Kristina Brenkova: Tuja dežela, Ljubljana, Karantanija, 2000, str. 141 in 143)

ŽIVLJENJE

Horjul

Pisateljica Kristina Brenkova se je rodila v Horjulu, z dekliskim priimkom Vrhovec. Doma so imeli manjšo kmetijo. Mama Franciška je pekla kruh in pogače za celo dolino, da je kaj zaslužila. Vsak dan je spekla 30 hlebcev kruha.

Kristina Brenkova je imela lepe spomine na otroštvo. Otroštvo je preživela v kmečkem svetu – svetu, ki je povezan z zemljo in s pradavnimi izročili. Imela je dve mlajši sestri, Julko in Stano.

Pri pisateljici se je že zgodaj budilo hrepenenje po znanju in lepoti. Tudi knjige so jo zgodaj prevzele. Komaj šestletna je sedela na pručki pri katedru in pomagala učiteljici. Pred vsemi sošolci je znala Abecednik. Prebrala je tudi Martina Krpana Frana Levstika. V rojstnem kraju Horjul je končala štiri razrede osnovne šole.

Maribor

Z desetimi leti je Kristina Brenkova odšla v Maribor, kjer je v mariborskem samostanu šolskih sester nadaljevala šolanje. V Mariboru je ostala sedem let in tam končala meščansko šolo ter štiri leta učiteljšča.

Odhod v mariborski samostan šolskih sester je bila njena edina možnost, da je lahko pogledala prek horjulskih hribov v svet. Kot je povedala sama: »Nisem bila željna znanja, prej sem bila neznansko radovedna. Moja teta je po spletu okoliščin postala redovnica v samostanu šolskih sester v Mariboru. Če ne bi šla k njej, bi ostala doma, ker denarja, da bi me kam poslali, moji starši niso imeli.« V samostanu se je Kristina Brenkova učila nemščino, francoščino, češčino oziroma slovaščino ter esperanto in stenografijo. Igrala je tudi violino.

V četrtem letniku učiteljšča je bila pisateljica Kristina Brenkova pred prvo pomembno življenjsko odločitvijo. Odločiti se je morala, ali bo postala redovnica in se tako dokončno vključila v samostansko življenje. Glede tega je bila precej razdvojena. Samo samostansko okolje jo je utesnjevalo. Prvotni nagibi, ki so jo do takrat držali v ravnotežju, da se mora žrtvovati, da mora vztrajati, so začeli popuščati, ko je začela brati indijskega pesnika, pisatelja in filozofa Rabindranatha Tagoreja, ki ji je odprl vpogled tudi v vzhodnjaško miselnost in modrost. Brala je tudi druge knjige, med njimi po nasvetu dr. Tominca knjige Selme Lagerlöf, potem ko mu je razkrila svoje pomisleke glede samostanskega življenja. Vendar kljub temu njena odločitev ni bila lahka. Tako je Kristina Brenkova z violino pod roko osemindeset ur preden naj bi dokončno postala nuna, pobegnila iz mariborskega samostana v Ljubljano.

Pisateljica se je dogodka spominjala: »Po četrtem letniku so me hoteli preobleči in me preimenovati v sestro Ksenijo. Si predstavljate? V tujko. Ker moj oče ni mogel več plačevati šolanja, naj bi postala redovnica. Imela sem samo sedemnajst let in od hudega sem čez noč osivela. Uprla sem se, zbežala.« Niso je iskali. »Le očetu so sporočili, koliko jim je dolžan za šolanje. Plačeval je do drugega letnika, potem pa je nastopila gospodarska kriza in ni več zmož. Jaz sem častnim sestram v pismu zagotovila, da bom vrnila denar, ko bom doštudirala. Tistega leta sem se jeseni v Ljubljani vpisala na učiteljšče.«

Med dekleti so se v letih študija na učiteljšču spletle prijateljske vezi. Na sošolki Tinco Levec in Ivanko Jelen so jo vezali skupni interesi ter ljubezen do knjig in literature. Izdale so tudi nekaj številčk na roko pisanega literarnega glasila, ki je potem krožil v enem izvodu iz roke v roko. Tinca Levec je objavljala pesmi, Kristina Brenkova pa kratko prozo. Pisale so o čipkarski učiteljici, o trpkih izkušnjah samotnih, v usodo vdanih ljudi, o odrekanju in požrtvovalnosti tistih, ki živijo za druge. To so bili prvi literarni poskusi Kristine Brenkove.

Na Kristino Brenkovo in njene sošolke je vplival dr. Stanko Cajnkar, dramatik, pripovednik in esejist, ki je bil njihov veroučni učitelj. Dr.

Stanko Cajncar je bil dejaven v takratnem mariborskem kulturnem življenju. Hodile so na njegova predavanja in brale revijo Križ na gori, kamor je pisal. V reviji sta objavljala tudi oba brata France in Anton Vodnik, Edvard Kocbek in drugi.

Ljubljana

Leta 1931 je Kristina Brenkova v Ljubljani opravila peti letnik učiteljskega študija in se jeseni istega leta vpisala na ljubljansko univerzo. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani je študirala pedagogiko, psihologijo in zgodovino. V času študija so ji predavali dr. Karel Ozvald, dr. France Veber, dr. Milko Kos in drugi. Junija leta 1935 je diplomirala iz pedagogike in psihologije, leta 1939 pa je tudi doktorirala iz pedagogike. Doktorsko disertacijo je posvetila pisatelju Franu Milčinskemu, ker jo je zanimala njegova ustvarjalna pot. Disertacijo z naslovom Fran Milčinski vzgojnik je segala na področje literarne vede in pedagogike.

Do vojne leta 1941 je bila brez službe. Preživljala se je z inštrukcijami in s priložnostnim pisanjem. Redno zaposlitev je dobila šele po vojni. Že med študijem je pisala in objavljala – predvsem članke – v Ljubljanskem zvonu in reviji Sodobnost. Kasneje, v letih profesorske nezaposlenosti, je sodelovala pri revijah in listih Akademski glas, Slovenija, Naša žena, Naš rod, Gruda. V predvojni Naši ženi je objavila nekaj pesmi, predvsem socialne vsebine, kot odmev na takratne družbene razmere. Za mladinski list Naš rod je na povabilo Josipa Ribičiča pisala za otroke o najvidnejših slikarjih tistega časa. Pisala je o življenju in delu Riharda Jakopiča, Toneta in Franceta Kralja, Frana Tratnika, Draga in Nandeta Vidmarja, Maksima Gasparija, Maksima Sedeja, Franceta Miheliča in Nikolaja Omerze. Pisala je tudi o Ivani Kobilici in nekaterih drugih slikarkah.

Kristina Brenkova se je svojih študentskih let spominjala kot časa velike skromnosti. Bil pa je to tudi čas iskanj različnih izraznih poti, ki so ji pomagale oblikovati lastni jaz. Hodila je v dramsko šolo Mihaele Šaričeve, delala kot statistka v gledališču in se več let učila sodobnega plesa. Kot študentka je plesala pri Meti Vidmar, eni izmed začetnic sodobnega plesa na Slovenskem.

Tudi z branjem si je Kristina Brenkova širila obzorje. Knjige so jo bogatile z novimi spoznanji in idejami. Odločilna je bila tudi družba mladih intelektualcev in umetnikov, s katerimi se je spoprijateljila: režiser Bojan Stupica in njegova soproga, igralka Sava Severjeva, Vlado Vodopivec, Katja Černetova, Uroš in Sonja Kraigher, Marica in Lev Modic, Marta Pavlinova – Brina, Boris Ziherl in drugi. Skupaj so kovali načrte in se zavzemali za ustanovitev mladinskega gledališča, ki bi z izbranim repertoarjem in v najboljši zasedbi nudilo otrokom in mladini lepoto odrskega sveta. Zaradi tega je proti koncu leta 1938 odšla v Prago, kjer je študirala teorijo gledališča za mlade. Za študij je dobila finančno podporo Dramatičnega društva. (Marca 1939 so Prago zasedli Nemci. Gledala jih je, ko so vkorakali).

Gledališke izkušnje v Pragi si je nabirala pri režiserki Mili Melanovi, hodila na vaje in predstave E. F. Buriana in obiskovala levičarski kino U Vejvodu. Živela je pod streho ameriškega društva UWCA (United Women Club of America). V Pragi je spoznala veliko Slovencev, ki so tam študirali. V Prago je prišel tudi France Brenk. Leta 1939 se je Kristina Brenkova po ovinkih vrnila iz Prage v Ljubljano. Kratek čas se je gledališko izobraževala tudi v Parizu.

Pred vojno ni bilo dovolj denarja za ustanovitev gledališča, zato je Kristina Brenkova upala, da bo željo lahko uresničila po vojni, saj je gledališče nosila v sebi od otroštva: *»Ko se je dvignil zastor in je pod odrskimi lučmi zaživel svet, nenavaden, očarljiv, drugačen od vsakdanjosti, svet uresničljivih in uresničenih sanj, jo je prevzelo hrepenenje, da bi sama vstopila vanj in ga dopolnjevala po svojih željah. V tretjem razredu osnovne šole so nas, vaške otroke, popeljali na majski izlet v Ljubljano, tam pa v gledališče. Gledali smo pravljico Golievo igrico in na odru so se dogajali čudeži. Bila sem presunjena, očarana in od takrat naprej, če sem le zatisnila oči, se je razmaknila ožesava in videla sem bleščeče razsvetljen oder z igralci, ki v pisanih oblekah hite sem in tja in govore čisto drugače, kot smo*

govorili doma, a vendarle vse razumem. Na oder je prišel čarovnik s prišpičeno visoko kapo na glavi, udaril je po mizi s čarovno palico in miza se je razprla. Iz nje je vzcvetel pisan šopek rdečih, pravih in zlatih rož, prepletenih s srebrnimi, drhtečimi travami.»

Po vojni ji je Zveza mladine Slovenije prisluhnila in prevzela zamisel o slovenskem mladinskem gledališču. Na oder so postavili samo Linhartovo Županovo Micko. Režiral jo je Igor Pretnar v Mestnem gledališču v Ljubljani. Po Županovi Micki so odnehali, ideja pa ni zamrla. Čez leta so jo uresničili drugi ljudje. Danes ima Ljubljana Mladinsko gledališče.

Leta 1939 se je poročila s Francetom Brenkom, prav tako profesorjem, rodila sta se jima dva sinova Matija Klas in Andrej Lan. Pred vojno je France Brenk delal kot poklicni svetovalac v Poklicni svetovalnici. Med vojno je bil najprej zaprt, nato pa je leta 1943 odšel v partizane.

SPOMIN NA PREŽIHOVEGA VORANCA in SKRB ZA ILEGALČKE

Ob zasedbi Ljubljane leta 1941 se je Kristina Brenkova vključila v Osvobodilno fronto. Stanovala je na Mirju 4, v študentovski sobi, ki je bila nekoč Jakopičeva slikarska delavnica (sestavek o Rihardu Jakopiču v delu Kristina Brenkove: Srečanja z umetniki, Ljubljana, Borec, 1987, str. 29-35. Kurirčkova knjižnica; 91).

Leta 1941, kmalu po okupaciji Slovenije, je Boris Kidrič Kristino Brenkovo določil za kurirko in spremljevalko pisatelju Prežihovem Vorancu. To dolžnost je opravljala do leta 1943, ko so Prežihovega Voranca aretirali. Nosila je sporočila Franu Saleškemu Finžgarju in igralcu Ivanu Levarju. Decembra 1942 leta so najprej zaprli moža Franceta Brenka, mesec kasneje pa tudi njo. Bila je v prvem mesecu nosečnosti. Do konca italijanske okupacije je bila v zaporu. Iz italijanske ječe je prišla po več kot pol leta s pomočjo dveh dobrih znank, tik preden so Italijani izročili poveljstvo Nemcem. Bila je že na seznamu za Auschwitz. Po prihodu iz zapora je do osvoboditve leta 1945 pomagala oskrbovati otroke ilegalcev – ilegalčke – v okupirani Ljubljani. Dom, kjer je stanovala, je bil skladišče, pribežališče otrok in javka.

Prežihovega Voranca je Kristina Brenkova prvič srečala v neki šišenski gostilni. Družbo so mu delali Juž Kozak, Fran Albreht in Ciril Vidmar. Pisatelj Prežihov Voranc se ji je predstavil samo kot Peter. To ilegalno ime je obdržal ves čas njunega sodelovanja. Živel je pri arhitektu Edu Mihevcu v Ljubljani.

Pri ilegalnem delu je Kristina Brenkova vzdrževala stike z Ančko Levarjevo, Ivanom Levarjem, s skladateljem Blažem Arničem, s pisateljem Ignacem Koprivcem, nekajkrat tudi s pesnikom Pavletom Golio, vendar zaradi konspiracije mnogih ni poznala.

Aprila leta 1942, na njuni ilegalni poti, ko so zadišale šmarnice nekje na Mirju, ji je Prežihov Voranc začel pripovedovati zgodbo o solzicah – o svojem mladostnem strahu in ljubezni, ki ga je skusil, ko se je kot otrok podal v globačo po solzice. Kristina Brenkova ga je nagovorila, da jo napiše. Rokopis je kasneje prepustil pisateljici Kristini Brenkovi.

Kristina Brenkova je kot spomin zapisala:

...«Tiho sva šla, ko nama je zastal korak pred vrtno ograjo gosposke vile.

»Šmarnice dišijo,« sem rekla.

»Solzice,« je rekel Voranc; tako pravijo šmarnicam na Koroškem.

S pogledi sva iskala dišeče cvetje. Potem mi je Voranc pripovedoval zgodbo svojega otroštva, kot bi jo trgjal iz daljnega spomina. Bil je pastirček in je šel zgodnjega majskega jutra v temno globel, kjer so rasle najlepše šmarnice. Vedel je, kako bo osrečil mater.

»Voranc« sem rekla, napiši za otroke to milo, resnično zgodbo.» Nezaupljivo me je pogledal, a še tisto noč je napisal Solzice.

(Kristina Brenkova: Kruh upanja: O Solzicah, po zapiskih dnevnika 1942, str. 67-68 in Mladinska knjiga: [1945-2005]. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2005, str. 15)

DELO

Kristina Brenkova se je kot pisateljica, prevajalka in urednica posvetila mladinski književnosti. To potrjujejo vsa štiri področja njenega dela: literarna ustvarjalnost, pionirsko uredniško delo, prevajanje in publicistično delo. Mladi bralci so se preko njenega dela seznanili z biseri domače in svetovne književnosti.

Kristina Brenkova je v letih po osvoboditvi najprej opravljala vrsto različnih nalog: pri Glavnem odboru Zveze mladine Slovenije je vodila oddelek za mladinsko gledališče, bila je na ustanovnem sestanku Mladinske knjige, nato v propagandi Državnega filmskega podjetja DFJ, direkciji za Slovenijo in v kulturni redakciji Slovenskega poročevalca kot urednica, dokler se ni zaposlila pri založbi Mladinska knjiga.

Prevajalka in urednica

Pri založbi Mladinska knjiga je bila zaposlena kot urednica za mladinsko književnost od leta 1949 do upokojitve leta 1973. Kot urednica je izdala na stotine slikanic, pravljič in zgodb za otroke do dvanajstega leta starosti in v ta namen zasnovala knjižne zbirke, ki živijo še danes: Najdihojco, Čebelico, Velike slikanice, Cicibanovo knjižico, Zlato ptico, Mladi oder. Iz svetovne književnosti je izbrala in uredila najboljše dela s področja otroške in mladinske književnosti. Ena prvih knjig, ki jih je podpisala kot urednica, so bile uganke Vere Albreht z naslovom Orehi z ilustracijami Igorja Pleška.

Leta 1953 je izšla v zbirki Čebelica kot prva Rdeča kapica J. in W. Grimma iz ilustracijami Marlenke Stupice. Ta zbirka še vedno izhaja z novimi pravljičami in otroško poezijo. Čebelica je dobila svoje ime v počastitev spomina na Čopovo Kranjsko Čbelico. Ker je bil večbarvni tisk po vojni drag, so Čebelice tiskali tako, da so jih bralci lahko sami barvali.

Tudi zbirko Zlata ptica je urejala do leta 1973. V zbirki so zbrane najlepše pravljičice in pripovedke iz vsega sveta: romunske, afriške, nordijske, turkmenske, korejske, čilske, avstralske, japonske, ciganske, indijske in druge. V zbirki je izšlo čez sto knjig.

Kristina Brenkova si je že na začetku poklicne poti zadala nalogo zbiranja in prevajanja ljudske dediščine. Pripravila, prevedla in uredila je več kot tristo slovenskih in tujih pravljič in pesmi. Pripravila je zbirke pravljič z naslovi: Babica pripoveduje (slovenske ljudske pravljičice), Mamka Bršljanka (svetovne ljudske pravljičice), Lonček, kuhaj! (ljudske pravljičice slovanskih narodov), Zlata ptica (svetovne ljudske pravljičice), Zlata skledica (izbor pravljič iz vsega sveta) ter Pojte, pojte, drobne ptice, preženite vse megljice (slovenske ljudske pesmi) in druge.

V stik s tujo literaturo je prišla na knjižnih sejnih, predvsem v Pragi, Krakovu, v Vzhodni Nemčiji, Rusiji, Bolgariji in v Beogradu. V slovenski jezik je prevedla nekaj klasičnih besedil iz svetovne književnosti, med drugim Astrid Lindgren: Pika Nogavička ter Bratec in Kljukec s strehe, Felix Salten: Bambi, Eduard Petiška: Stare grške bajke, Harriet Beecher Stowe: Koča strica Toma, Ludvik Aškenazy: Potovanje pravega palčka in druge zgodbe, ki so raztresene po najrazličnejših mladinskih listih in revijah. Priredila je veliko kratke proze, mladinskih iger in prevodov (Burko o jezičnem dohtarju skupaj z Emilom Smaskom) ter jih objavila v revijah Ciciban ter Pionir, na radiu in v knjižnicah.

Kot je povedala sama, je prevajala, če ji je bila knjiga res všeč. Ko je na nekih počitnicah otrokoma brala Piko Nogavičko, o pisateljici Astrid Lindgren ni vedela ničesar. Knjiga je bila v nemščini in jo je sproti prevajala – »otroka sta bila tako navdušena, da sta se pozabila iti kopat« in sta vpila: »Mami, še, še, še enkrat; tedaj je vedela: »Če je všeč mojima, bo verjetno tudi drugim otrokom.« Šele potem je zvedela, da je knjiga obšla že ves svet. Marlenka Stupica je naslikala

še danes znane ilustracije. »Piko sem imela rada, ker je bila puntarska. Upirala se je neumnostim v šoli, klepetanju ob čaju, se norčevala iz človeške abotnosti in takoj mi je bila všeč. Če poslušam pesmi Joan Baez, Boba Dylana, Leonarda Cohena, Janija Kovačiča, Petra Lovšina, Vlada Kreslina in Zorana Predina, čutim, da so to uporniki, moji pesniki, ki se bojujejo zoper človeško omejenost«. Prevod Pike Nogavičke Kristine Brenkove iz leta 1958 je zimzelen. Avtorica ji je dala dovoljenje, »da besedilo preselim v našo deželo, naše razmere, in kar je najpomembnejše, z našimi imeni.«

Uredniški koncept Kristine Brenkove pri izdajanju slikanic in knjig je bil sodelovati s pisatelji in slikarji ter z njimi ustvarjati dela za otroke in mlade, s posebnim poudarkom na slikaniškem deležu. Sodelovala je z našimi mladimi avtorji, pisatelji in ilustratorji in jih podpirala pri izražanju domišljije. Kmalu si je za sodelovanje pridobila profesorje Akademije za likovno umetnost v Ljubljani (prof. Marija Preglja, Franceta Miheliča in rektorja Božidarja Jakca), katere diplomanti so nato ilustrirali za založbo. Na priporočilo profesorjev so k njej prišli Jože Ciuha, Milan Bizovičar in drugi. Marlenka Stupica je tesno povezana z ustvarjalnostjo Kristine Brenkove, saj je ilustrirala mnoga njena dela.

Kristina Brenkova je bila očarana nad prvimi Kosovirji na leteči žlici Svetlane Makarovič. Vedela je, »da gre za inteligentno, odkrito, humorja polno prozo, ki ima v sebi celo podtalno poezijo«. Nagovorila je Daneta Zajca, da je začel ustvarjati tudi za otroke. Najprej je napisal Belo mačico.

Kot urednica je pomagala odkrivati tudi otrokom sveta del slovenske ustvarjalnosti in poskrbela, da so okrog 350 izvirnih slovenskih slikanic iz njenega uredništva prevedli v evropske jezike. S svojim delom je pripomogla k ugledu slovenske slikanice v svetu. Sodelovala je s tujimi založniki. Poskus se je začel s prevodom Levstikovega Martina Krpana in Valjavčevega Pastirja (ilustratorja Tone Kralj in Marlenka Stupica) v angleški in nemški jezik. Da se je naša slikanica začela uveljavljati v svetu, pa ima največ zaslug Hišica iz kock Ele Peroci, ki je na mednarodnem knjižnem sejmu naletela na veliko odobravanje. (Knjiga Moj dežnik je lahko balon pisateljice Ele Peroci in ilustratorke Marlenke Stupica spada med najbolj znane izvorne slovenske slikanice).

Pisateljica

Pisateljski opus Kristine Brenkove zajema igre za otroke, črtice, pravljičice, partizanske pripovedi, zgodbe in spominska pričevanja. Med njimi je samo Kruh upanja daljši pripovedni tekst. V svojih besedilih je – kot je dejala sama – »v besede želela ujeti predvsem tisto, kar se ji je dotaknilo srca«.

Po osvoboditvi je svojo kratko prozo, mladinske igre in prevode oziroma priredbe objavljala v različnih mladinskih revijah (Ciciban, Pionir), na radiu in v knjigah. To so predvsem pravljična besedila. Ta pisateljčina ustvarjalna želja po pravljičah izvira iz otroštva: »Ko sem bila prvič v Ljubljani, še preden sem hodila v šolo, sem videla v knjigarniški izložbi knjigo s temnozelenimi platnicami in na njih narisano belo kačo s kronico in ob njej belo kraljično. Na platnicah je pisalo: PRAVLJIČICE. Bile so pravljičice Frana Milčinskega. Kako sem si želela, da bi imela to knjigo. Želela sem si pravljič, mnogo pravljič in ne le ene za vsak večer. Mogoče sem si iz take želje napisala prvo pravljičico o Deklici z vresja. Natisnjena je bila v Vrtnu. Desetletja kasneje pa sem pisala še pravljičice o deklici Delfini in lisici Zvitorepki in o srebrni rački, ki postane zlata, in še o prigodah nenavadne koze Kunigunde. Pravljičice naj osrečujejo, sreče ni nikoli konec, ker jo vsak bralec na novo oživi.«

Iz številnih prozskih del odseva tudi pisateljčino življenje. Za večji del svojega ustvarjalnega opusa je zajemala snovi za svoja dela iz spominov na otroštvo, dom in mladost, življenje svoje družine ter iz spominov na leta okupacije in boja za osvoboditev, v igranj je posegala v ljudsko izročilo.

Najprej je pisala igre za mladino. Tudi v dramatik prevladujejo

pravljčna besedila. Napisala je več mladinskih iger: Mačeha in pastorka (1951), Igra o Bogatinu in zdravilnem kamnu (1953), Najlepša roža (1956) in Čarobna paličica (1958), Modra vrtnica za princesko (1963). Nekatere igre so bile tudi prevedene; Najlepša roža za princesko v nemški jezik. Dramatika ji je prinesla prva priznanja in sloves mladinske pisateljice. Njene igre so igrali na šolskih in na poklicnih odrih. Igro Najlepša roža za princesko so nekaj let igrali na Dunaju, v Jugendtheatru. Igre Kristine Brenkove so uprizarjali tako naši kot tuji odri, prav tako naša in tuja televizija. Napisala je tudi veliko radijskih igr.

Partizanske zgodbe so predstavljene v štirih knjigah: Dolga pot (1963), Dobri sovražnikov pes (1975), Partizanka Katarina (1981) in Partizanska bolničarka (1983).

Poseben tematski sklop predstavljajo štiri knjige črtic, ki odkrivajo podobo otroškega sveta v povojnih letih, hkrati pa se prepletajo tudi s spominom na vojni čas: Golobje, sidro in vodnjak (1960), Ko si bil majhen (1964), Dnevna poročila (1965) in Osmi dežel (1969).

Svoje spomine na otroštvo na vasi in mladost je opisala v knjigi Prva domovina (1973), Moja dolina (1996) in Tuja dežela (1999). V njih je poskušala otrokom predstaviti čas, v katerem je odrasčala, strahove, s katerimi se srečujejo otroci na poti k odraslosti in dogodke, ki si jih otrok zapomni in so mu popotnica skozi življenje. V Tuji deželi so zbrana zgodnja spoznanja, spomini na otroštvo, na stare predmete in obrede in nas učijo odprtosti in sprejemanja stvari. V delu Moja dolina pa je pisateljica zapisala: »Da ima vsak človek na večernem nebu svojo zvezdo. In če dela prav, zaupa, ve, kaj hoče, želi, je to zlato, ki mu pripada in ga lahko dobi.« V knjigo Prva domovina sta vključeni besedili Kruhek (1968) in Košček sira (1971), ki sta izšli kot slikanici.

Za otroke, ki jim je všeč fantazijsko-pravljčni svet, je napisala Babico v cirkusu (1970), Deklico Delfino in lisico Zvitorepko (1972), Srebrna račka, zlata račka (1975) in Prigode kože Kunigunde (1984). Kristina Brenkova je povedala: »Iz vseh mojih pravljic izzveneva želja po sreči. Morda je to najbolj razvidno iz knjige Deklica Delfina in lisica Zvitorepka, kjer sem fantastični svet in pravljčnega oblikovala po svojih predstavah in s tem izpovedala, v kakšnem svetu bi rada živela, da bi bila srečna. Lisica in deklica Delfina se na primer pogovarjata skozi celo poglavje o sreči, njune misli in želje se skladajo z mojimi. Pa tudi srebrna račka, ki bi rada postala zlata, je sporočilno podobno uglašena. Prav tako tudi Prigode kože Kunigunde, ki vsa nesrečna išče svoje mladiče, svojo srečo.« Po pravljici Deklica Delfina in lisica Zvitorepka so v ljubljanskem Lutkovnem gledališču pripravili predstavo.

Delo Kruh upanja (1973) je pričevanje o pisatelju Prežihovem Vorancu, ki mu je bila dodeljena kot kurirka Osvobodilne fronte v prvih dveh letih okupirane Ljubljane. V knjigi je opisala svoja srečanja z njim, njegove misli in besede ter njune skupne ilegalne poti po okupirani Ljubljani.

V antologiji Obdarovanja (2001) so v celoti predstavljene zbirke črtic Golobje, sidro in vodnjak in Prva domovina ter fantazijski pripovedi Deklica Delfina in Lisica Zvitorepka ter Srebrna račka – zlata račka, dodanih je še nekaj neobjavljenih črtic.

Kristina Brenkova je bila tudi med ustanovitelji tekmovanja za bralno značko, ki so jo začeli podeljevati leta 1961 na osnovni šoli v Prevaljah. V sklopu tega gibanja je veliko hodila po osnovnih šolah in se srečevala z mladimi bralci. Vtise je zbrala v knjigi Hoja za bralci (1998).

Z zbirkami zgodb Srečanja z umetniki (1987) in Bežna srečanja (1996) je izkazala svoje spoštovanje do umetnikov in njihovega dela.

Veliko knjig, iger in izbor črtic, ki so izšli po vojni, so prevedli v srbohrvaški, makedonski, albanski, nemški, češki, ruski, turški in madžarski jezik. Mnoga njena dela so bila takrat uvrščena v antologijo jugoslovanskih pisateljev za mladino in pa tudi v šolska berila. Igrico Azil so prevedli v angleški jezik.

Za svoje delo je prejela številne nagrade in priznanja, med drugim Zlato plaketo za literarno ustvarjanje (Beograd 1966), Kurirčkov kipec (1974), Trubarjevo plaketo (1982), skupaj z Marlenko Stupica v Leipzigu bronasto odličje za slikanico Babica in cirkusu (1971), Levstikovo nagrado za knjigo Deklica Delfina in lisica Zvitorepka (1972) ter Levstikovo nagrado za življenjsko delo (1999), Častni znak svobode Republike Slovenije (1997). Ob prazniku mesta Ljubljane 9. maja 2007 je prejela naziv častna meščanka Ljubljane. Leta 2000 je bila uvrščena na častno listo IBBY (Mednarodna zveza za mladinsko književnost).

Literatura:

- *Album slovenskih književnikov. Ljubljana, Mladinska knjiga, 2006.*
- *BRENK, Kristina: Obdarovanja. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2001.*
- *BRENK, Kristina: Tuja dežela. Ljubljana: Karantanija, 2000.*
- *BRENK, Kristina: Moja dolina. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1996.*
- *BRENK, Kristina: Prva domovina. [Ljubljana]: Mladinska knjiga, 1979.*
- *BRENK, Kristina: Srečanja z umetniki. Ljubljana: Borec, 1987 (Kurirčkova knjižnica; 91).*
- *BRENK, Kristina: Bežna srečanja. V Ljubljani: Karantanija, 1997.*
- *BRENK, Kristina: Kruh upanja: spomini na Prežiha. Ljubljana: Karantanija, 2002.*
- *Enciklopedija Slovenije Ljubljana: Mladinska knjiga, 1987 (I. zv.).*
- *HOFMAN, Branko: Iskani in najdeni svet, Prešernova družba, Ljubljana 1988.*
- *Ilegalčki: vojna Ljubljana 1941 - 45: iz zapuščine Ade Krivic. Ljubljana: Društvo ZAK, Društvo za proučevanje zgodovine, antropologije in književnosti, 2004, str. 94-96 (Knjižnica ZAK; knj. 1).*
- *Mladinska knjiga: [1945-2005]. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005, str. 12-15.*
- *MUŠIČ, Janez: Veliki album slovenskih pisateljev. Ljubljana, Mladika, 2004. (Fotografija K. Brenkove, str. 162).*
- *PIRNAT, Zlata: Pregled mladinskih književnosti jugoslovanskih narodov (1945-1968). Ljubljana, Mladinska knjiga, 1980.*
- *Slovenska književnost III. Ljubljana: DZS, 2001.*
- *Slovenski veliki leksikon. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2003.*
- *ŽEBOVEC, Marjeta: Slovenski književniki rojeni od leta 1900 do 1919. Ljubljana, Karantanija, 2006.*
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Kristina_Brenk

Članki objavljeni v različnih revijah in časopisih: Delo, Dnevnik, Gorenjski glas, Jana, Koroški fužinar, Naša žena, Nedeljski dnevnik, Nedelo, ONA (priloga Dela), Otrok in knjiga, Pionir, Primorske novice, Prosvetni delavec, Večer.